

För längre tid tillbaka gick många sägner om kyrkklockorna, men de har tyvärr följt med de gamla männen och kvinnorna i graven.

I många socknar har nog kyrkklockorna haft namn, och till och med blivit döpta till olika namn. Men i Hultsjö där undertecknad är född, har jag ej hört att attnågon har berättat annat, än att klockorna har haft namn annat än efter deras respektive storlekar, så att den största kallades för storan, den mellersta kallades för mella, den lilla kallades för lillan o.s.v. De olika slagen vid klämtningen tyddes på så sätt att det blev olika slag för man och kvinna, som man klämtade för, var det till ex. en manlig som det ringdes för, klämtades det tre gånger, nämligen ett slag på varje klocka, med början med den stora, var det en kvinnlig person. klämtades det alltid för den efter själva ringningen, men man klämtade likaledes även tre gånger med ett slag på varje klocka, var det däremot ett barn det ringdes för, började klämtningen alltid med den lilla klockan, och klämtades alltid tre gånger likasom för de äldre. Och när kyrkklockorna hördes utåt socknen så var ju alltid den allmänna uppfattningen den att de bådade lik. Men att det skulle höras på klockklängen

eller ej
om personen blev salig har jag visserligen hört berättas om, men hur den klock-
klängen då skulle vara har jag däremot inte hört berättas om.

Även har jag hört berättas om att det funnits ramsor om kyrkklockorna, och en
sådan ramsa har jag hört från Rankvilla socken som löd: "Vi klämta vi klämta
med pannor också, ni söstar ho ligger i Rankulla å o, s, v,

Har även hört berättas om att sockenborna skulle under tiden deras klockor gjöts
ljuga riktigt friskt, ja till och med överträffa varandra med att ljuga, detta
för att deras klockor skulle få en mera kraftfull klang, och det har till och
med upp kommit ett allmänt ordspråk från den tiden, vilket kallas "klockgjutare-
löga" därmed menas att vederbörande ljugar eller ljugit ganska friskt.

Några direkta klockgjutare har inte funnits på min trakt, men det berättas att
i början av 1700 talets sista hälft, skulle en klockgjutaregesäll kommit och slä-
git sig ned i Bäckaby socken, och idkat gjuteri av bjällror samt mindre s.k.
"vällingklockor" men om han tillverkade kyrkklockor har jag däremot inte hört
berättas om. Denne man hette Johan Thelander.

Hemmansägare Anders Holmberg Holma Hultsjö, berättar att hans far berättade att

i hans ungdom, skulle två klockgjutaregesäller gjuta en mycket fin och dyrbar kyrkklocka, och ändå under arbetet skulle blivit mycket osams om en flicka, varvid den ene skulle skuffat sin kamrat, som hette Jan ned i masugnen, när klockan sedan blivit färdiggjuten, och upphängd på sin rätta plats i kyrktornet och invigningen av densamma skulle ske, var även den gesällen med som hade skuffat sin kamrat i masugnen, med vid den högtidliga akten, men skulle under tiden plötsligt blivit vansinnig, och sade sig oupphörligt höra att vart slag som klockan slog lät "hjälp Jean, hjälp Jean", ty så skulle hans kamrat Jean ha sagt när han knuffades ner i masugnen, gesällen sprang därför upp i tornet och högg tag i klockan för att hålla den, samt att hindra den från att slå, varvid det inte bar sig bättre än att han kom i klämma mellan klockan och en stolpe, varvid han blivit korsad av klockan och där ljugit döden. Men att några gesäller blivit mördade efter klockgjutningen har jag inte hört berättas om.

Att klockor sänkts i sjöar har jag inte hört talas om, men från Hjälmseryd berättas att en klocka skulle vara säkt i en göl, och att gölen bär namnet klockegöl än idag, men om den har sänkts för att undandragas fiender har jag ej hört berättas om.

ACC. NR M. 11052:4FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Under Gustav Vasas tid gömde sockenborna ofta sina kyrkklockor, men att de sänk-
tendem i sjöar har jag inte hört berättas om, utan när de skulle gömma dem så
gömdes de dem vnligen i svåråtkomliga moras någonstans i skogarna, där man trodde
att fienderna inte skulle hitta på dem, utan de där skulle få ha dem ifred.

Att kyrkklockorna under transporten till kyrkan skulle fallit i någon å eller sjö
sjö har jag ej hört berättas om. Och inte heller har jag från min trakt hört ta-
las om att några troll rövat bort någon klocka eller begagnat sig av den. Men om
jättar och troll går däremot sägner att dessa i synnerhet jättarna skulle vara
så irriterade av att höra kyrkklockorna ringa, så att de försökte kasta stora ste-
nar mot kyrktornet för att slå sönder klockan, och en sådan stor "jättasten" finns
på ägorna till Slagetorp i Multsjö, den ligger på en backe, och kallas än i dag
"Kungsberg", och denna sten berättas det att den skulle kastats från ett berg i
Biskopsbergs gård likaledes i Multsjö, där en jätte skulle hållit till, sådana sto-
ra stenar kallas alltid på min trakt för "jättastenar".

Vidare berättas från Hjälmsebyd att deras stora kyrkklocka skulle ha haft så
högt och vackert ljud, att man fick borra hål i den. Att man fick borra hål och
dämpa ljudet i den var enligt sägnen den att det skulle varit vackrare och hög-

ACC. N:R M. 11052:37FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

re ljud än stiftets klockor. Att några klockor börjat ringa av sig själva har jag nog hört berättas om men på vilken plats kan jag ej ge någon upplysning om. Från Ramkvilla socken berättas att en av dess klockor skulle hoppat ner i en å i närheten av kyrkan, och detta skulle skett under en ringning till en gudstjänst, och avståndet mellan kyrkan och ån, är omkring 40 à 50 meter, och det har också gjorts försök att få upp klockan, och det sista försöket att få upp klockan gjordes av en slagruteman från Ramkvilla, för omkring 30 år sen som pekade ut var klockan skulle ligga. Grävning företogs på platsen, och efter att man hade grävt ganska djupt ned i jorden, berättas det att man till och med kunde med en järnstång kunde stöta på klockan i det grävda hålet, men så blev det kväll, och arbetet upphörde för dagen, för att sedan fortsättas dagen därpå, men detta var just vad som inte skulle göras, utan arbetet skulle ha fortsatt, ty när arbetarna kommo för att fortsätta med grävningen, morgonen därpå, var för det första hålet igenfyllt och jämnat med marken, och för det andra hade det blivit så vattensjukt runt omkring så det var alldeles omöjligt att komma intill, och inte gjorde slagrutan något mera utslag på den platsen, och inte heller på platsen runt omkring

trots ganska noggranna undersökningar, och efter den tiden har klockan varit
och säkerligen förblir borta, och några försök att få upp den mer har inte gjorts.
Varför det misslyckades med att få upp klockan sattes i samband med att arbetar-
na skulle inte upphört med arbetet, utan hållit på hela natten eller arbetat
tills de fått upp den på torra landet, ty då skulle de osynliga makterna ej kun-
nat få makt med klockan, på grund av att arbetarna använde stälverktyg under
sitt arbete med grävningen, så troddes det av allmänheten åtminstone, och om så-
dana saker hör man ganska ofta berättas. Ty samma är ju förhållandet med den här
ovan omtalade "Klockegölen" i Hjälmseryd, där det berättas om att en klocka
skulle vara sänkt, men detta är endast en folksägen från äldre tider.
Att man hört ljud från sjöbotten av eventuellt nedsänkta klockor har jag däremot
inte hört berättas om.

Lönåsa Hultsjö i mars 1949

Joh. Sjöquist.

